

Biologische vis zoekt certificaat

Kansen voor viskweek?

De tijd lijkt rijp voor biologisch gekweekte vis in Nederland. Er is veel belangstelling voor, maar de voorwaarden zijn nog niet vastgesteld en omschakelaars moeten nog even geduld hebben.

Product van biologische zalmkweek

De huidige sector bestaat uit zo'n 60 kwekers die in 2006 ongeveer 10.000 ton meerval en paling produceerden. Die bulkproductie staat nu onder heftige druk door de import van goedkope vis, zoals de pangasius uit Vietnam. Gelukkig is er al enige jaren sprake van diversificatie van de Nederlandse viskweek en worden er naast de meerval en paling inmiddels ook allerlei andere soorten gekweekt zoals tong, tarbot, snoekbaars en garnaal.

Trends

Viskweek speelt zich af in gesloten systemen in een schuur. Een nieuwe trend is viskweek in kassen, al dan niet in combinatie met planten. Deze combinatie geeft perspectief voor biologische viskweek. Planten kunnen immers groeien op de mest van de vissen en helpen daarmee het water schoon te houden. Ook kunnen planten profiteren van de CO₂ die de vissen produceren, terwijl de planten zuurstof produceren voor de vis. In de VS zijn al een tiental jaren dit soort bedrijven op een commerciële schaal vis, groenten en kruiden aan het produceren.

Wie certificeert?

Het in Duitsland gevestigde Naturland is wereldleider op het gebied van de certificering van biologische vis. In Duitsland

zelf gaat het dan vooral om forel en karper, in het buitenland gaat het om meerval, garnalen, zeebaars en vooral zalm. Hoewel Nederlandse viskwekers klaarstaan voor omschakeling, is het kweken van biologische vis hier nog niet mogelijk. Er is namelijk geen instantie in Nederland die biologische vis wil of mag certificeren. Skal is in Nederland de toezichthouder voor "biologisch", maar doet dit op basis van de Europese verordening waarin nog geen regels voor viskweek zijn opgenomen. Zolang dit nog zo is, wil Skal geen actieve rol vervullen bij de certificering van vis.

Aan de voorwaarden voor viskweek wordt nu gewerkt, maar de huidige voorstellen voor EU-regelgeving voor biologische gekweekte vis zijn vooral gebaseerd op bestaande biologische visteeltpraktijken elders in Europa, zoals: biologische karpers uit Duitsland, biologische forellen uit Oostenrijk, biologische zalm uit Ierland en biologische kabeljauw uit Noorwegen. Deze richtlijnen sluiten onvoldoende aan bij de Nederlandse visteeltsector, die vooral werkt met recirculatiesystemen. Deze zogenaamde recirculatiesystemen mogen dan nog zo schoon zijn en voldoen aan diervriendelijkheidscriteria, de kans bestaat dat er toch geen biologische vis in gekweekt kan worden omdat alleen vissen gekweekt mogen worden in kooien op zee, in vijvers of in stromend buiten-

Biologische zalmkwekerij

water volgens de huidige regels. Voor de Nederlandse kwekers is dat een onmogelijke zaak: de realiteit wat betreft ons klimaat leert dat kweekvis hier een wat meer beschermende omgeving nodig heeft om te gedijen.

Voorbeelden Europese biovisteelt

In het Verenigd Koninkrijk zijn verschillende biologische zalmkwekerijen ook gecertificeerd door de de RSPCA, de Britse dierenbescherming. Deze vis wordt afgeleverd onder het zogenaamde Freedom Food label. Loch Duart was in 2006 de eerste zalmkweker die het label kreeg. Voor het krijgen van het label moet de kweker voldoen aan eisen op het gebied van onder andere de aantallen vissen, de kwaliteit van het water, opleiding van personeel op het gebied van de visgezondheid en een regelmatige controle van de vissen op welzijn en ziektes. In Duitsland wordt vooral biologische forel en karper in vijvers gekweekt. De dieren krijgen daarbij naast krachtvoer ook toegang tot natuurlijk voedsel. Verder wordt ervoor gezorgd dat er genoeg groen is rond de vijvers.

Zoektocht naar een certificeerder

De Nederlandse viskweek heeft al veel gedaan om zo milieuvriendelijk te produceren. Zo is er hard gewerkt aan het verminderen van het energieverbruik, is de hoeveelheid afvalwater minimaal, wordt er steeds meer op diervriendelijkheid gelet en is het medicijngebruik voor sommige soorten van kweek minimaal of in sommige jaren zelfs nihil geworden. Dat streven heeft er ondermeer toe geleid dat sommige viskwekers al Milieukeur-vis produceren. De sector is nu dus toe aan dat ene stapje verder: biologisch produceren. Op de BioVak zullen verschillende sprekers uit de doeken doen hoe zij de behoefte aan biologische vis uit Nederland inschatten en welke acties men nodig acht om ook zo snel mogelijk aan die behoefte te gaan voldoen. Een eerste vereiste daarbij is dan dat er een instantie komt die de pioniers van de biologische visteelt wil gaan certificeren. En natuurlijk zijn er viskwekers aanwezig die energie genoeg hebben om onder deze omstandigheden toch naar biologische kweek toe te werken.

Durf, samenwerking en ondersteuning

Om een stap voorwaarts te zetten zijn belanghebbende partijen nodig die vanuit ieders eigenbelang samen de schouders eronder zetten. Viskwekers die verder willen ontwikkelen, ketenpartijen die markt zien in bio-vis en certificeerders die een programma voor viskweek willen opzetten. De vragen en knelpunten bij deze ontwikkeling komen terecht bij de Bioconnect productwerkgroep Aquacultuur onder begeleiding van kennismanager Mari Marinussen. De productwerkgroep geeft prioriteiten aan de projectvoorstellen die hier worden ingediend. ■

DE NEDERLANDSE SITUATIE

De vaststelling van EU-voorschriften voor biologische aquacultuur wordt medio 2009 verwacht. Tot die tijd zal SKAL zeker geen Nederlandse vis certificeren. En daarna? Met name de Zuid-Europese landen hebben er moeite mee om recirculatiesystemen toe te laten tot de biologische wereld. Als deze landen de overhand krijgen, zou het wel eens onmogelijk kunnen worden om in Nederland biologische vis te produceren. Er is door Nederlandse vertegenwoordigers in de EU voortdurend geprobeerd om de lidstaten te overtuigen van het milieuvriendelijke karakter van recirculatiesystemen. Het zou toch op zijn minst een kans moeten krijgen om zich te bewijzen.

Op verzoek van de Nederlandse biologische sector pleit LNV in Brussel voor het toestaan van recirculatiesystemen in de biologische aquacultuur. LNV verwijst daarbij naar de regels voor de kweek van jonge zalm. Deze mag gekweekt worden in een vergelijkbaar gesloten (recirculatie-)systeem. Deze regels zouden ook van toepassing moeten zijn op de Nederlandse viskweek, zo heeft LNV voorgesteld. Op die manier wordt ervaring opgedaan om tot weloverwogen en realistische eisen te komen voor de Nederlandse biologische visteelt en kan de sector zijn bestaansrecht afdwingen.

Biologische forellenkwekerij